

РЕШЕНИЕ

№ 918

гр. Варна, 20.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВАРНА, V СЪСТАВ, в публично заседание на
единадесети юли през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Деспина Г. Георгиева

Членове: Иванка Д. Дрингова
Ивелина Влагова

при участието на секретаря Доника Здр. Христова
като разгледа докладваното от Ивелина Влагова Въззивно гражданско дело
№ 20233100501224 по описа за 2023 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба с вх. № 262401/15.05.2023г. по регистратурата на ВРС, подадена от М. Л. Ж., чрез назначения му особен представител **срещу Решение № 260036/10.04.2023г. постановено по гр.д. № 9022/2020г. по описа на ВРС, 14-ти състав**, с което са **ОТХВЪРЛЕНИ** предявените от М. Л. Ж., понастоящем изтърпяващ наказание лишаване от свобода в затвора Варна, искове с правно основание чл.49 от ЗЗД, вр.чл.441, ал.1 от ГПК и чл.86 от ЗЗД за осъждане на ответника Министерство на правосъдието да заплати на ищеца сумата от 10 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в негативни преживявания, страдания, накърнено човешко достойнство и унижение от противоправни действия на ДСИ при РС - Варна по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС, който е наложил заповед за вземания по личната партия на ищеца, открита в затвора Варна, съставляваща несеквестрируем доход от дарения от трети лица за периода от 17.08.2018г. до датата на подаване на исковата молба 13.05.2020г., ведно със законната лихва върху сумата считано от подаване на исковата молба в съда до окончателното изплащане на сумата, както и за сумата от 34 лева, представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди от проведеното изпълнение върху сумата, представляваща получено дарение с пощенски запис налична по личната му партия открита в Затвора в гр.Варна, ведно със законната лихва върху сумата

считано от подаване на молбата в съда до окончателното ѝ изплащане.

Решението по гр.д.№ 9022/2020г. по описа на ВРС е постановено при участието на трето лице-помагач на страната на ответника – Д.И.М. в качеството ѝ на държавен съдебен изпълнител по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС.

Въззивникът М. Л. Ж., чрез особения си представител заявява становище за неправилност, необоснованост и незаконосъобразност на обжалваното решение. Счита, че съдът е достигнал до неправилни изводи по същество на предявените искиове, поради това че не е обсъдил възраженията на ищеца, че обемът на предоставяната от държавата издръжка на лицата лишени от свобода е недостатъчна за покриване на битовите им нужди, което е наложило да му се предоставят под формата на дарения парични средства от негова сестра.

Посочва, че получаваните по личната му партида в затвора средства са несеквестрируеми, тъй като с тях същият е закупувал вещи от първа необходимост и такива за хигиенни нужди, както и фонокарта, чрез която провеждал телефонни разговори. За същите съществувала забрана от затворническата администрация да бъдат осигурявани отвън при свиждания, поради което можело да бъдат закупвани само от лавката със средства от тази лична партида. Посочва също, че няма алтернатива за осигуряване на парични средства, тъй като предвид наложеното му наказание няма право да работи. Излага, че в следствие на незаконосъобразното запориране на сумата по личната му партида е бил поставен в безизходно положение, което му е причинило твърдяните неимуществени вреди – срам, унижение, страх и накърняване на достойнството му. Излага, че средствата получавани от сестра му по личната му партида в затвора имат характер на издръжка и изпълнението върху тях е ограничено до размера на една минимална работна заплата. Счита, че търпяните от въззивника неимуществени вреди са доказани от събраните по делото свидетелски показания и същите се явяват в причинно-следствена връзка с наложения заповор от ДСИ.

Моли обжалваното решение да бъде отменено и предявените искиове за присъждане на обезщетение за претърпените неимуществени и имуществени вреди ведно със законната лихва върху тях да бъдат уважени.

В срока по чл. 263 ГПК е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от въззиваемата страна – Министерство на правосъдието.

Счита въззивната жалба за неоснователна, а обжалваното решение за правилно и законосъобразно. Посочва, че първоинстанционният съд е достигнал до законосъобразен извод за неоснователност на предявените искиове след задълбочен анализ на всички събрани по делото доказателства. Излага, че самият ищец не твърди запорираната сума да има произход – трудово възнаграждение, обезщетение или пенсия, поради което спрямо нея не е приложима защитата при несеквестрируемост. На това основание счита, че не е налице противоправно действие на държавния съдебен изпълнител изразяващо се в принудително изпълнение върху вземане по личната партида на ищеца в затвора. Моли жалбата да бъде оставена без уважение, а първоинстанционното решение да бъде потвърдено като правилно

и законосъобразно. Моли в полза на въззиваемата страна да бъдат присъдени сторените за въззивното производство разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Третото лице-помагач на ответника – ДСИ Д.М. не е изразила становище по депозираната въззивна жалба. Не се явява в проведеното съдебно заседание.

В хода на проведеното по делото съдебно заседание въззивникът М. Л. Ж. и въззиваемата страна – Министерство на правосъдието чрез процесуалните си представители поддържат заявените становища.

При проверка валидността и допустимостта на обжалваното решение, съобразно разписаните правомощия по чл. 269 от ГПК, съдът не открива пороци, водещи до неговата нищожност или недопустимост. По останалите въпроси съобрази следното:

Производството пред ВРС е образувано по повод предявени в условията на обективно кумулативно съединяване искове от М. Л. Ж., изтърпяващ наказание лишаване от свобода в затвора Варна срещу Министерство на правосъдието с правно основание чл.49 от ЗЗД, вр.чл.441, ал.1 от ГПК за осъждане на ответника да заплати на ищеца сумата от 10 000 лева представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в негативни преживявания, страдания, накърнено човешко достойнство и унижение от противоправни действия на ДСИ при РС-Варна, който е наложил заповед за вземания по личната партида на ищеца, открита в затвора Варна, съставляващи несеквестируем доход от дарения от трети лица за периода от 17.08.2018г. до датата на подаване на исковата молба 13.05.2020г., както и сумата от 34 лева представляваща обезщетение за претърпени имуществени вреди изразяващи се в неполучена сума с произход дарение с пощенски запис от роднина от личната сметка на ищеца в Затвора Варна, ведно със законната лихва върху сумите считано от датата на депозиране на исковата молба в съда – 13.05.2020г. до окончателното им изплащане.

В исковата и уточняващите молби ищецът М. Ж. излага, че от 2006г. изтърпява наказание лишаване от свобода „доживотен затвор“ в затвора в гр.Варна. Твърди, че на 17.08.2018г. е получил покана за доброволно изпълнение на парично задължение, съгласно изпълнителен лист № 30623/24.07.2018г., издаден по адм.дело № 462/2015г., по който е образувано изпълнително дело № 20183110406100 по описа на ДСИ с район на действие РС - Варна с вискател Министерство на правосъдието. Бил уведомен за наложения заповед за вземания средства по личната му партида, открита в затвора Варна, по която се съхранявали средства постъпващи от неговите близки и дарители. Твърди, че действията на съдебния изпълнител по заповедиране на личната му партида са незаконосъобразни, тъй като средствата по нея имат характер на несеквестируем доход и служат за задоволяване на жизнените му потребности и закупуване на вещи и предмети от първа необходимост, които не могат да му бъдат доставени по време на свиждания, а се купуват от затворническата лавка в това число храни и напитки, карта за телефон и др. Посочва, че средствата по партидата му в затвора са от епизодични дарения от неговата сестра и няма такива от трудова дейност. Излага, че след наложения заповед от сметката му е билка удържана сумата от 34 лева. Твърди, че от незаконосъобразните действия на държавния съдебен изпълнител действащ по възлагане от

Министерство на правосъдието е претърпял имуществени вреди в размер на неполучената сума от 34 лева и неимуществени такива – психически страдания, негативни преживявания, унижения, почувствал се е с накърнено достойнство, бил възпрепятстван да разговаря с близки и с адвокати по телефона, за обезщетяването на които претендира обезщетение в размер на 10 000 лева за периода от 17.08.2018г. до датата на предявяване на исковата молба в съда. Моли предявените искове за обезщетения за имуществени и неимуществени вреди да бъдат уважени като сумите бъдат присъдени ведно със законната лихва върху тях считано от депозиране на исковата молба в съда - 13.05.2020г. до окончателното им изплащане.

В предоставения срок за отговор по чл.131 от ГПК ответникът – Министерство на правосъдието, чрез процесуалния си представител заявява становище за допустимост, но неоснователност на предявените искове. Твърди, че не са налице предпоставките за уважаване на предявените искове по чл.49 от ЗЗД, вр.чл.441 от ГПК, а именно ищецът да е претърпял сочените вреди и те да са следствие на виновно извършено от служител на Министерството деяние – действие или бездействие, което да е противоправно и да е довело до увреждане на ищеца.

Не оспорва, че срещу ищеца М. Ж. е било образувано изпълнително дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при РС - Варна по молба на Министерството на правосъдието, както и че по негово искане в качеството на взыскател с постановление на държавен съдебен изпълнител е наложен заповед на личната партия на длъжника М. Ж. в затвора. Заповедното съобщение е било получено от длъжника на 17.08.2018г. чрез началника на затвора в гр.Варна. В следствие наложения заповед на ДСИ Д.М. от личната партия на длъжника била удържана наличната сума от 34 лева.

Оспорва твърденията на ищеца, че посочената сума от 34 лева представлява несеквестрируем доход, като излага, че произходът ѝ на получена като парична помощ /дарение/ от неговата сестра я изключва от приложното поле на заповедта по чл.446 от ГПК - възнаграждение за труд и пенсия до определени размери.

Посочва, че разпоредбите на ЗИН са специални спрямо тези на ГПК и същите в нормата на чл.78, ал.3 от ЗИН допуснат налагането на заповед и удържки на суми по личната партия на лишените от свобода лица, но само в случай, че тези суми имат произход възнаграждение за труд, се спазват ограничения за размера на удържките. В случая удържаната сума няма несеквестрируем характер, поради което ответникът счита, че заповедането и удържането ѝ не са противоправни действия на съдебния изпълнител.

Отделно от това ответникът посочва, че институтът на несеквестрируемостта не е приложим по отношение на лицата изтърпяващи наказание лишаване от свобода, тъй като е предвиден с цел да осигури необходимия екзистенс минимум, т.е. за да защити длъжника от поставянето му в ситуация, при която същият да не може да посреща и най-елементарните си ежедневни нужди, а за лишените от свобода лица, съгласно специалните разпоредби на ЗИНЗС и ППЗИНЗС, са предвидени редица права /чл.84 от ЗИНЗС/, сред които право на безплатна храна; непрекъснато време за сън не по-малко от 8 часа на денонощие; самостоятелно легло и спални принадлежности, а лишените от свобода, които нямат

собствени дрехи и обувки и на безплатно облекло и обувки, подходящи за съответния сезон; здравно осигуряване от момента на задържането; здравните вноски на лишените от свобода са за сметка на държавния бюджет и се превеждат чрез Министерството на правосъдието, като работещите получават повишена дажба храна, съобразена с характера на извършената работа. На това основание счита, че по отношение на лишените от свобода лица, в това число и ищеца, не съществува законово изискване и съответно законова гаранция реално да получават възнаграждение в размер на минималната работна заплата за страната, като за извършване на удържки от възнаграждението за положен труд са приложими специалните норми на чл. 78 от ЗИНЗС и чл. 56 от ППЗИНЗС.

Оспорва твърденията на ищеца, че е претърпял претендираните имуществени и неимуществени вреди в това число, че с действията си съдебния изпълнител му е причинил негативни преживявания, страдания, накърнено човешко достойнство и унижение, а също и имуществени вреди във вид на удържаната сума от 34 лева. На това основание, поради неоснователност на исковите претенции моли да бъдат оставени без уважение и да бъдат присъдени сторените по делото съдебно-деловодни разноски в това число да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение.

По искане на ответника на основание чл.219, ал.1 от ГПК е привлечен като трето лице – помагач на негова страна държавен съдебен изпълнител по изпълнително дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС - Д.И.М..

СЪДЪТ, след преценка на становищата на страните, събраните по делото доказателства, по вътрешно убеждение и въз основа на приложимия закон, приема за установено следното от **фактическа и правна страна**:

Изложените в исковата молба фактически твърдения и формулираният въз основа на тях петитум обуславят извод за предявени от ищеца М. Ж. против Министерство на правосъдието осъдителни иски за обезвреда на претърпени от ищеца имуществени и неимуществени вреди явяващи се следствие на незаконосъобразни действия на държавен съдебен изпълнител по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС изразяващи се в налагане на заповест за задържане и удържка на налична сума по личната партида на ищеца в затвора в гр.Варна.

Исковите претенции са процесуално допустими предявени от ищец твърдящ претърпени имуществени и неимуществени вреди, за които се претендира парично обезщетение. Ответникът – Министерство на правосъдието е пасивно процесуално легитимиран по исковите, като отговорността му е по чл.49 от ЗЗД, вр.чл.441, ал.1 от ГПК за всички преки и непосредствени вреди, които държавният съдебен изпълнител /ДСИ/ е причинил неправомерно при изпълнение на дейността си.

Основателното провеждане на избраната форма на искова защита предполага установяването от ищеца при условията на пълно и главно доказване на елементите от фактическия състав на деликтната отговорност на съдебния изпълнител, а от там и гаранционната такава на възложителя по чл.49 от ЗЗД, а именно: неправомерни действия на

ДСИ по изпълнителното дело, по което ищецът е длъжник, наличие на валидно правоотношение между съдебния изпълнител и ответника Министерство на правосъдието в качеството му на възложител; настъпила вреда за ищеца от упражняване на дейността му, пряка причинна връзка между вредата и действията, както и справедлив размер на претендираното обезщетение.

Съдебните изпълнители, при осъществяване на правомощията си, действат като орган на държавна власт и извършват предписаните от закона /ГПК/ изпълнителни действия. Изпълнението следва да е добросъвестно и законосъобразно в противен случай същите носят отговорност за всички вреди, които са причинили на страните по изпълнението от противоправните си същински изпълнителни действия и допълнителните такива.

В случая няма спор, че ищецът М. Л. Ж. е длъжник по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС образувано за принудително събиране на вземане на вискателя Министерство на правосъдието за сумата от 400 лева - юрисконсултско възнаграждение по издаден в негова полза изпълнителен лист по адм. дело № 3854/2014г. по описа на Адм.сът-Варна.

Видно от материалите по приложеното изп.дело образувано на 13.06.2018г., на 05.07.2018г. ДСИ е разпоредил налагане на заповест на вземането на длъжника от личната му партия в затвора Варна. Заповестното съобщение е получено от началника на затвора Варна, както и от самия ищец – Ж. на 17.08.2018г.

На 13.09.2018г. с платежно нареждане началникът на затвора Варна е превел по сметка на РС-Варна сумата от 34 лева с посочено основание – „плащане по изп.дело № 20183110406100, М. Л. Ж.“.

Длъжникът М. Ж. е подал жалба по реда на чл.435, ал.2, т.2 от ГПК срещу действията на съдебния изпълнител изразяващо се в налагане на заповест на вземанията по личната му партия в затвора, по която е образувано в.гр.д.№ 2547/2018г. по описа на ВОС. С влязло в законна сила определение, след проведен инстанционен контрол, жалбата е оставена без разглеждане поради липса на правен интерес.

Решението постановено по реда на обжалване на действията на съдебния изпълнител не се ползва със сила на пресъдено нещо досежно законосъобразността на действията на съдебния изпълнител, още повече че в конкретния случай съдът не е стигнал до фазата на произнасяне по същество на жалбата и до конкретна преценка по този въпрос. Следователно не е налице отрицателна процесуална предпоставка за произнасяне по същество на настоящия иск.

Съвкупният анализ на събраните по делото доказателства преценени съобразно приложимите правни норми налага извод за неоснователност на твърденията на ищеца за извършени незаконосъобразни действия на съдебния изпълнител по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС свързани с налагане на заповест на паричното вземане на ищеца по личната му партия в затвора Варна.

Не е спорно между страните, а на съдът е ноторно известен фактът, че ищецът М. Л.

Ж. е с наложено наказание лишаване от свобода – доживотен затвор, което изтърпява в затвора Варна.

Осъдените на доживотен затвор, съгласно чл.213 и чл.214 от ППЗИНЗС се настаняват в обособени зони с повишена сигурност и следва да бъдат изолирани от останалите лишени от свобода. Полагането на труд е възможно само в помещението, в което са настанени или в специално оборудвани работни места при наличие на подходяща работа. Ищецът твърди, че не полага труд, а и друго не се установява от материалите по делото. Следователно паричните средства по личната му партида в затвора са от източник различен от възнаграждение за труд и/или пенсия /предвид възрастта му. Съгласно разпоредбата на чл.56, ал.2 от ЗИНЗС „лишените от свобода“ могат да разполагат с парични средства до размера на една минимална заплата.

В случая твърденията на ищеца са, че сумата от 34 лева, налична към датата на запора, е от предоставени от сестра му средства за закупуване на храна и вещи от затворническата лавка. Същото се потвърждава и от показанията на свидетелката М. – сестра на ищеца. На база на безспорно установения произход на средствата по личната партида на ответника съдът приема, че налагането на заповед за вземанията по нея не нарушава забраната на чл.446 от ГПК, доколкото средствата не попада в категорията за несеквестируем доход. Вземанията, на които законът признава качеството несеквестируемост са лимитативно посочени в чл.446 от ГПК и касаят такива за възнаграждение за труд, пенсия, издръжка и социални помощи. Не се твърди от ищеца, а и не се доказва по личната партида на ищеца в затвора да са постъпвали парични суми, които са с някое от посочените основания, следователно сумата няма характер на несеквестируем доход и на общо основание може да бъде удържана в пълния си размер и да бъде превеждана изцяло на съдебния изпълнител за погасяване на задължението, което има лишеният от свобода длъжник.

В допълнение следва да се посочи, че твърденията на ищеца, че от сумите по личните партиди на лишените от свобода лица не може да се правят удържки са неоснователни. Такава възможност, при определени обстоятелства е предвидена в чл.114а от ППЗИНЗС в хипотезата на ангажиране на имуществената отговорност на лишените от свобода.

Неоснователни са и възраженията, че сумата от 34 лева, която е преведена по сметка на съдебния изпълнител от личната сметка на ищеца е несеквестируема доколкото със същата лишеният от свобода си е набавял храна и вещи от първа необходимост. Вярно е, че със заповед № ЛС-04-745/08.12.2021г. на министъра на правосъдието е одобрен списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти, който могат да получават и държат при себе си или на определени за целта места лишените от свобода, част от които могат да бъдат придобити само от затворническата лавка - тоалетни принадлежности, хигиенни материали, напитки, плодове и зеленчуци, олекотени завивки, както и фонокарта, но това не променя извода за характера на сумата като подлежаща на принудително изпълнение за парично задължение на лишения от свобода. Нещо повече, базовите екзистенциални нужди на лишените от свобода, в това число на ищеца, са гарантирани по

закон – съгласно чл.84 от ЗИНЗС на същите е признато право на безплатна храна, непрекъснато време за сън не по-малко от 8 часа на денонощие, самостоятелно легло и спални принадлежности, а лишените от свобода, които нямат собствени дрехи и обувки имат право и на безплатно облекло и обувки, подходящи за съответния сезон, на здравно осигуряване от момента на задържането като здравните вноски на лишените от свобода са за сметка на държавния бюджет и се превеждат чрез Министерството на правосъдието. Дали и доколко обемът на предоставяната от държавата издръжка на лицата лишени от свобода е достатъчна за покриване на битовите им нужди е въпрос на държавна политика и няма пряко касателство към въпросите предмет на обсъждане в настоящото съдебно произнасяне.

С оглед изложеното съдът намира, че твърдяните с исковата молба като незаконосъобразни действия на ДСИ Д.М. по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС изразяващи се в налагането на запор на средствата по личната партида на ищеца М. Ж. в затвора Варна не са в нарушение на закона и не могат да послужат като основание за ангажиране на деликтната отговорност на възложителя Министерство на правосъдието. Безспорно процедурата по принудително изпълнение, в следствие на което цялата сума по партидата на ищеца е удържана и платена в полза на вискателя не пораждат положителни емоции за длъжника и е в състояние да причини твърдяните от ищеца неимуществени вреди – психически страдания, безпокойство и стрес, за установяването на които са ангажирани показанията на свидетелите И.Р. и Г. М.. За да подлежат на обезщетяване обаче същите следва да са в причинно-следствена връзка с доказано противоправни действия на

съдебния изпълнител. Такова пълно и главно доказване от страна на ищеца не е проведено. Горното обуславя извод за неоснователност на предявените искове за присъждане на обезщетение на претърпените от ищеца имуществени и неимуществени вреди във връзка с противоправни действия на съдебния изпълнител.

Неоснователността на главните искове обуславя аналогичен извод и по искането за присъждане на законна лихва върху сумите на претендираните обезщетения считано от датата на депозиране на исковата молба до окончателното изплащане.

Настоящият съдебен състав достига до идентични изводи с тези на първоинстанционният съд, поради което решението му се явява правилно и следва да бъде потвърдено.

Съобразно изхода на спора основателно се явява искането на въззиваемата страна Министерство на правосъдието за присъждане на юрисконсултско възнаграждение на основание чл.78, ал.8 от ГПК, като размерът следва да е 100 лева, определен по реда на чл.25 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Мотивиран от така изложените съображения, Варненски окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260036 от 10.04.2023г. постановено по гр.д. №

9022/2020г. по описа на ВРС, 14-ти състав.

ОСЪЖДА М. Л. Ж., ЕГН *****, понастоящем изтърпяващ наказание лишаване от свобода в Затвора Варна **ДА ЗАПЛАТИ** на **Министерство на правосъдието** сумата от **100 /сто/ лева** възнаграждение за процесуално представителство от юрисконсулт, на основание чл.78, ал.8 от ГПК.

РЕШЕНИЕТО е постановено при участие на трето лице - помагач на ответника Министерство на правосъдието - Д.И.М. в качеството ѝ на държавен съдебен изпълнител по изп.дело № 20183110406100/2018г. по описа на СИС при ВРС.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховен касационен съд в едномесечен срок, който за страните започва да тече от получаване на съобщението за постановяването му, по аргумент от чл. 280, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Преписи от решението да се връчат на страните по делото на основание чл. 7, ал. 2 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____